

Beszélgetés Szűrös Mátyással

Egy ország sorsa erejétől, teljesítményétől függ. A neoliberálisok rendkívüli módon összekuszálták a helyzetet. Itt most nemcsak arról van szó, hogy nehéz a gazdasági helyzet, hanem nemzetietlen politika folyik, nemcsak külpolitikailag, hanem a belpolitikában is. Sok tekintetben emberidegen politika. Most a népszavazás után talán a nép számára is világos, hogy amilyen egy országnak a kormánya, amilyenek a miniszterek, a miniszterelnök, olyan az ország helyzete. Vagyis népiesen szólva: fejétől bűzlik a hal.

– Elnök úr! Hogy alakult ki ez a helyzet?

– Vörösmarty sorai járnak az eszemben: „naggyá csak fiaid szent akaratja tehet hon”. A nép viszont itt most le lett alacsonyítva, tulajdonképpen becsapott és manipulált állapotban van, és ugyan most kezd ébredezni, de elég bonyolult a helyzet. Az MSZP és az SZDSZ politikáját már régen nem eszme, nem hit, nem ember- és hazaszeretet, vagy szolidaritás irányítja, hanem a pénzmánia és a hatalom arroganciája. Ezért van az erkölcsi süllyedés, és az országban a közömbösség, közöny, fásultság, fáradtság. A korrupció és az erőszak viszont olyan méreteket öltött, hogy kétségtelenül változásokra lenne szükség. A legfőbb problémák: magas az infláció, tovább nőtt a munkanélküliség, amely generációkon keresztül átöröklődik. Most már a nép is kezd mozgolódni, hiszen erre mutatott a márciusi népszavazás, amikor kb. egymillió ember másképp gondolta, mint korábban. Rájött, hogy nem a kormány van az ő pártjukon, hanem az ellenzéki erők inkább kifejezik az ő érdekeiket. Ez tehát bizonyos változások előjelét mutatja. Korábban azt mondták, hogy a királyok végső érve a golyó. Meg a diktátorok végső érve. A népek végső érve viszont demokráciában is az utca, a kő lehet. Nyilvánvaló, hogy én továbbra is amellett vagyok, hogy a változásokat alkotmányos eszközökkel, békés úton, erőszakmentesen kell előmozdítani. Tudja, az egész rendszerváltozási folyamatnak az volt a gyenge pontja, hogy szélesebb körű társadalmi ellenőrzés nélkül ment végbe a csúcsokon, az elit szintjén. Ezt bizonyítja az egész privatizáció, paktumozások, a nép egyszerűen kimaradt a döntésekből. Még a választások sem a demokrácia szellemében zajlottak le Magyarországon. A hatalmon lévők, a neoliberálisok azt mondják, hogy azért alakult ki ez a helyzet, mert a nép nem nőtt még fel a demokráciához.(!) Kérdezem: nem kellett volna elősegíteni, hogy a nép élni tudjon a demokratikus lehetőségekkel, jogaival? Mi történik helyette: manipulálják, becsapják, félrevezetik a népet, most például a kormány azt hangoztatja – maga a miniszterelnök is –, hogy túl vagyunk a nehezén. Dehogy vagyunk túl. Egyelőre lefelé süllyedünk. Az ország egyre nehezebb helyzetben van. Sok olyan gond van, ami mind onnan ered, hogy lerontották az ország helyzetét, ahhoz képest is, ahogy indultunk. Akkor például szociális piacgazdaságról volt szó, és aztán ebből lett a vadkapitalizmus. Óriási a különbség a gazdagok és a szegények között. Nagyobb, mint a Horthy-rendszerben volt vagy a szocializmus idején. Erre azt mondják, hogy ez mindenütt úgy van. Ez természetesen nem felel meg a valóságnak. Hol van a szociáldemokráciának a hármas jelszava: szabadság, igazságosság, szolidaritás? Hol vagyunk ettől? Hazugságáradat öntötte el az országot. Mégis azt mondom, hogy csüggedni nekünk nem szabad. Ölbe tett kézzel várni nem helyes, arra kell viszont törekednünk, hogy az emberek megértsék, hogy itt róluk van szó. Akik pártérdekekről papolnak, azok viszik félre a politikát. De ahhoz, hogy megértsük az ország helyzetét, és a kiutat keressük, segíteni kell az embereknek,

mert a sajtó jelentős része még most is manipulálja, félrevezeti az embereket. Nem az igazságot terjeszti, nem tájékozatja az embereket, hanem manipulálja.

– Megütötte a fülemet az erőszak szó. Kifejtené ezt részletesebben?

– A hatalom bizonyos dolgokat már csak a rendőrség kivezénylésével tud megoldani. Ez az erőszak természetesen ellenreakciót vált ki az országban. Azért alkalmazhatnak bizonyos körök erőszakot, mert nem jól működik a demokrácia intézményrendszere. A törvényhozás tekintélye nagyon mélyre süllyedt. Ami az igazságszolgáltatás területén történik: például a nagy büntetőperek elhúzódása, az is az erőszakot generálja. Elejét kellene venni, hogy ez elhatalmasodjék az országon, mert ez sehova nem vezet. A megoldás az lehet, amit egyre többen akarnak, az előre hozott választások, mert attól remélnek bizonyos változásokat. Szerintem ez helyes irány, de ezt a helyzetet még érlelni kell. Például a civil szervezetek sokat tehetnének, hiszen nekik van tömegbefolyásuk. Feladata van ebben az érdek-képviseleti szervezeteknek, az egyházak felvilágosító tevékenységének. Mindez oda vezethet, hogy kikényszerítheti az előre hozott választásokat. Még nem használtuk ki a demokrácia és az alkotmányosság minden lehetőségét e tekintetben.

– Meggyőződésem, s ezzel nem vagyok egyedül, hogy az erőszakos, botránnyal végződő ügyeket a nemzetbiztonság vagy a kormány szervezi. Ön mit szól ehhez?

– Én is úgy látom, hogy itt provokálják a lakosság többségét. Például ez a melegbüszkeség felvonulás kimondottan provokatív volt, és előre lehetett látni, hogy ebből bizony baj lesz. Mert ez zavarja az ország lakosságának többségét, jó érzését. Ez kihívó magatartás, provokáció. Mindenki tudta, hogy ebből baj lesz. Nézzék meg, a neoliberálisok maguk elé tolják a cigányság antiszociális részét, hergelik a többséggel szemben. Itt törvénytelenségek is történnek, és aztán rasszizmussal vádolják az embereket. Összekuszálják az embereket szellemileg, politikailag is, és ennek ez a vége. A nyomor szinte ikerpárja a gyűlöletnek. A gyűlöletkeltésnek. És a közöny, a bizalmatlanság, nagyfokú bizalomhiány van a hatalmon lévőkkel szemben. Mindenesetre őszre sok minden világosabbá válik, most nyár van, üdülés időszaka, de százezrek nem tudnak elmenni pihenni, üdülni, hiszen itt százezrek vannak munka nélkül és sok a szegény család, még azok között is, akiknek van kereseti lehetőségük. Én úgy gondolom, hogy nekünk, értelmiségieknek igyekeznünk kell továbbra is tájékoztatni az embereket amennyire lehet, hogy róluk van szó és az országról, itt nagy erővel kell fellépni ahhoz, hogy változások legyenek.

– Mi is az a márciusi charta?

– Azért csináltuk a márciusi chartát, amelyben értelmiségiek fogtak össze, hogy időről időre minél több emberrel találkozzunk és mondjuk el, hogyan látjuk a mai helyzetet, hogy a kiút csak a demokrácia keretében történhet, még akkor is, ha Magyarországon a demokratikus viszonyok sok vitára adnak lehetőséget. A népet arról meg tudjuk győzni, mint a népszavazás alkalmából, hogy itt nemcsak szavazni kell manipulációk alapján, hanem választani kell, olyan embereket kell választani, akik aztán az ő érdekeiket és az ország érdekét és értékét képesek gyarapítani. Azt értsék meg, hogy a hatalom eszköz ahhoz, hogy az emberek életét jobbá tegyük, és az országot, egy nemzetnek az életét jobbá tegyük, és ezt komolyan kell venni. A márciusi charta ezt tűzte maga elé.

– Nehogy félreértsék az olvasók, nem a Gyurcsány- féle chartáról van szó.

– Ennek semmi köze ahhoz a régi demokratikus chartához, amit a liberálisok találtak ki, annak a lényege a gyűlöletkeltés volt és a többséggel szembeni fellépés. Gyurcsány pedig most furcsa módon – ilyet ritkán látni a történelemben, hogy aktív miniszterelnök áll tiltakozógyűlések élére, vagy részt vesz azokon, mint a Hollán utcában, aztán a Duna-parton – ő maga talál ki olyan magyar chartát, olyan tömegmozgósítást, ami megint csak provokáció lehet, mert nem népben,

nemzetben gondolkodik, nem a nép szolgálata az ő szent ügye, hanem a hatalommánia és a pénz.

– Lesz előre hozott választás?

– Úgy gondolom, hogy ősszel alakulhat ki olyan helyzet, amikor világosabban látunk. El fog dőlni, hogy a koalíció él-e, még attól függetlenül is, hogy az SZDSZ kilépett, mert ha megszavazzák a költségvetést, azt jelenti, hogy a koalíció tovább él, szellemiségében és a politika tekintetében, de ekkor a többi politikai erőnek meg a társadalomnak kell aktivizálódnia, hogy elejét vegye a további rombolásnak. Én az előre hozott választás híve vagyok. Úgy kell dolgoznunk, hogy a nemzeti erők felülkerekedjenek, nemzeti többségi akarat alakuljon ki az országban, ez bizony szívós erőfeszítést kíván, illetve követel tőlünk.

– Nem tetszik nekem a Fidesz törekvése, az SZDSZ-hez való közeledése semmi jót nem ígér.

– Ez biztos. Én is hiábavalónak tartom. Úgy vélem viszont, hogy itt taktikai dolgokról van szó, nem arról, hogy ideológiailag, politikailag közeledne a Fidesz az SZDSZ-hez. Szerintem arról van szó, hogy egy előre hozott választás érdekében együttműködne- e az SZDSZ az ellenzéki erőkkel azért, hogy a parlament képes legyen magát feloszlatni. Tehát ez egy taktikai elem, de nem hiszem, hogy ez eredményes lenne, mert ismerni kell a neoliberálisokat, emlékezni kellene az MDF–SZDSZ-paktumra, látni kellene, hogy a ’90-es választásoktól kezdve máig nemzetietlen, emberidegen politikát folytatnak, nem lehet velük közös nevezőre jutni a nemzeti többségnek. Így hát velük nemzeti többségi akaratot nemigen lehet kialakítani. Ettől függetlenül az ön kérdésében annyi benne van feltétlenül, hogy nyilvánvaló, a Fideszben is vannak olyan erők, amelyek ide-oda kacsingatnak, de az alapvető irányvonala a Fidesznek nem ez.

– Elnök úr, láttam én már karón varjút.

– Én sem hiszem, hogy könnyen feladnák a pozíciójukat, hiszen rátelepedtek a szocialista pártra is, aminek mi lett az „eredménye”? Elég nagy, egységes, neoliberális erő alakult ki általuk, akiket a pénz, a piac, a hatalom mindenhatósága vezérel, méghozzá arrogáns módon.

– Elnök úr, köszönöm az interjút, a lehető legjobbakat kívánom.

Győri Béla